

DARBO GRUPĖS NACIONALINIŲ MATAVIMO VIENETŲ ETALONŲ KŪRIMO, TOBULINIMO IR IŠLAIKYMO SISTEMOS LIETUVOJE ĮVERTINIMO KLAUSIMAMS SPRĘSTI POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2022 m. gegužės d. Nr. (26.20-61E)-252-
Vilnius

Posėdis įvyko 2022 m. gegužės 16 d. 13.00 val. nuotoliniu būdu per „Teams“

Posėdžio pirmininkas – Darbo grupės nacionalinių matavimo vienetų etalonų kūrimo, tobulinimo ir išlaikymo sistemos Lietuvoje įvertinimo klausimams spręsti (toliau – darbo grupė) pirmininko pavaduotojas Ekonomikos ir inovacijų ministerijos (toliau – EIMIN) Inovacijų ir pramonės departamento direktorius Ričardas Valančiauskas.

Posėdžio sekretorė – EIMIN Inovacijų ir pramonės departamento Pramonė 4.0 politikos skyriaus patarėja Gerda Krukonienė.

Posėdyje dalyvavo:

EIMIN Inovacijų ir pramonės departamento Pramonė 4.0 politikos skyriaus vyr. specialistė Inga Buzienė; EIMIN Strateginio planavimo ir veiklos organizavimo departamento direktorė Inga Steponavičienė; EIMIN Strateginio planavimo ir veiklos organizavimo departamento Programinio valdymo skyriaus vedėja Eglė Samsonovienė; Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos (toliau – LRVK) Strateginių kompetencijų grupės vyresnioji patarėja Jolita Bočiarovienė; Finansų ministerijos (toliau – FINMIN) Biudžeto departamento Švietimo, kultūros ir socialinių sektorių skyriaus vyriausioji specialistė Ieva Kanovalovaitė; Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – ŠMSM) Studijų, mokslo ir technologijų departamento Technologijų ir inovacijų skyriaus vedėja Zita Duchovskienė; ŠMSM Ekonomikos departamento Mokslo ir studijų ekonomikos skyriaus vyriausioji specialistė Dovilė Puplinskaitė; Valstybinio mokslinių tyrimų instituto Fizinių ir technologijos mokslų centro (toliau – FTMC) vyresnysis mokslo darbuotojas Mindaugas Dagys; Lietuvos energetikos instituto (toliau – LEI) Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorijos vadovas Nerijus Pedišius; LEI Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorijos vadovo pavaduotojas Gediminas Zygmantas.

DARBOTVARKĖ:

1. Darbotvarkės patvirtinimas
2. Etalonų perkėlimo klausimai
3. Etalonų finansavimo klausimai
4. Dėl nacionalinių matavimo vienetų etalonų kūrimo, tobulinimo ir išlaikymo sistemos Lietuvoje įvertinimo ir siūlymų jai tobulinti suformavimo
5. Kito posėdžio data ir siūlomi svarstyti klausimai
6. Kiti klausimai

1. SVARSTYTA: Darbotvarkės patvirtinimas

Posėdžio pirmininkas pristatė darbotvarkę ir šio posėdžio metu planuojamus svarstyti klausimus. Darbo grupės nariai pasiūlymų ir pastabų siūlomai darbotvarkei neturėjo.

NUSPRĘSTA:

Patvirtinti darbo grupės posėdžio darbotvarkę.

2. SVARSTYTA: Etalonų perkėlimo klausimai

Posėdžio pirmininkas informavo, kad etalonų perkėlimo klausimo nagrinėjimas į darbotvarkę įtrauktas FTMC vadovybės prašymu. FTMC praėjusio posėdžio metu informavo, kad atsižvelgiant į didelius patalpų, kuriose laikomi etalonai ir kurios priklauso VĮ Turto bankui, išlaikymo kaštus, reikalinga nacionalinius elektrinės įtampos vieneto, elektrinės varžos vieneto, laiko ir dažnio vienetų, medžiagos kiekio etalonus iš Lukiškių g. 9 Vilniuje perkelti į Saulėtekio al. 3, Vilniuje, o nacionalinį temperatūros vieneto etaloną, kaip artimą LEI vykdomai mokslinei veiklai, perkelti iš Lukiškių g. 9, Vilniuje į LEI patalpas Breslaujos g. 3, Kaune. Posėdžio

pirmininkas pažymėjo, kad nagrinėjant šį klausimą svarbu žinoti tikslų lėšų poreikį, reikalingą minėtų etalonų perkėlimui ir institutų pasirengimą šiems darbams atlikti, todėl klausė FTMC patikslinti ar lėšų poreikiai etalonų perkėlimui nėra pasikeitę. FTMC atstovas informavo, kad informacija dėl lėšų poreikio etalonų perkėlimui nėra pasikeitusi, ši informacija buvo teikta EIMIN 2021 m. lapkričio 4 d. raštu Nr. SR-4100-815 ir 2021 m. gruodžio 2 d. raštu Nr. SR-4100-890. Nacionalinio temperatūros vieneto etalono perkėlimui reikalinga 60 tūkst. eurų; elektrinės įtampos vieneto, elektrinės varžos vieneto, laiko ir dažnio vieneto, medžiagos kiekio etalonų perkėlimui reikalinga apie 180 tūkst. eurų. Etalonų perkėlimas apima ne tik fizinių jų pervežimą, tačiau ir reikalavimus atitinkančių patalpų įrengimą, dokumentų rengimą ir kt. EIMIN atstovė Gerda Krukonienė paminėjo, kad FTMC minėtais raštais teikdama poreikį etalonų perkėlimui buvo nurodžiusi sumas atitinkamuose intervaluose, kurie priklausys nuo pasirinktų patalpų, jų būklės ir pan., todėl klausė FTMC ar jau yra žinoma į kokias patalpas etalonai bus perkeliama bei ar jau žinomos tikslesnės pinigų sumos šiems darbams atlikti. FTMC atstovas informavo, kad patalpos jau yra žinomos, tačiau, keičiantis ekonominei situacijai Lietuvoje, šiuo metu nėra galimybės įvardinti tikslų etalonų perkėlimui reikalingą pinigų sumą. Taip pat paminėjo, kad 2021 m. perkeliama ilgio ir masės etalonų iš Dariaus ir Girėno g. reikėjo 47 tūkst. eurų. EIMIN 2021 metais šių etalonų perkėlimui skyrė 19 tūkst. eurų. Šie etalonai yra pervežti ir sandėliuojami, tačiau jie šiuo metu nėra veikiantys, nes trūksta lėšų patalpų įrengimui ir etalonų įveiklinimui. Bendram etalonų veiklos perkėlimui reikalinga apie 300 tūkst. eurų.

EIMIN atstovė Gerda Krukonienė taip pat informavo, kad su VĮ Turto banku pasirašyta sutartis dėl naudojimosi patalpomis, esančiomis Lukiškių g. 9, Vilniuje galioja iki 2028 m. vasario 28 d., šioje sutartyje taip pat numatyta, kad ji gali būti nutraukta bet kuriuo metu, todėl klausė FTMC atstovų ar yra oficialių kreipimųsi iš VĮ Turto banko dėl sutarties nutraukimo. FTMC atstovas informavo, kad anksčiau Vyriausybė planavo šioje vietoje įrengti „ministerijų miestelį“, tačiau dabar pasikeitus ekonominei situacijai šie planai gali keistis. Šiuo metu VĮ Turto bankas nėra nurodęs konkrečios sutarties nutraukimo datos, tačiau yra informavęs FTMC, kad etalonų patalpas reikės atlaisvinti.

LEI atstovas Nerijus Pedišius pažymėjo, kad yra duotas žodinis LEI sutikimas FTMC vystomą temperatūros etaloną perkelti į LEI, tačiau oficialaus Vyriausybės sprendimo šiuo atveju nėra. Taip pat paminėjo, kad sudėtinga šiuo metu pasakyti apie patalpas, kurios reikalingos šio etalono perkėlimui, nes dar nėra tiksliai žinoma kokia etalono įranga ir aparatūra bus perduota.

EIMIN atstovė Gerda Krukonienė taip pat pasiteiravo LEI ar, teikiant ŠMSM etalonų veiklos išlaikymui reikalingus poreikius, 2023-2025 m. strateginio veiklos planavimo dokumentuose, buvo numatyti poreikiai ir temperatūros etalono išlaikymui. ŠMSM atstovė Zita Duchovskienė informavo, kad šie poreikiai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos 2023 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektų rengimo plano 5 p., yra pateikti FINMIN ir Vyriausybei.

EIMIN atstovė Gerda Krukonienė pažymėjo, kad įvertinus LEI ir FTMC posėdžio metu pateiktą informaciją, siūlytina FTMC/LEI pasirengti etalonų perkėlimo ir jų įveiklinimo planus, kuriuose būtų numatyti perkėlimo terminai, veiksmai, vietos ir kt., tam kad nustatyta tvarka skyrus finansavimą šių etalonų perkėlimui, jis vyktų sklandžiai. FTMC atstovas pažymėjo, kad FTMC galėtų skirti lėšas fiziniam temperatūros etalono perkėlimui į LEI, tačiau šiems veiksams atlikti reikalinga inicijuoti Vyriausybės nutarimo parengimą. Taip pat paminėjo, kad perkėlus etaloną, reikalingas finansavimas patalpų įrengimui bei dokumentų derinimui. EIMIN atstovė Gerda Krukonienė informavo, kad strateginio planavimo ir biudžeto planavimo reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyta tvarka, skyrus finansavimą etalonų perkėlimui EIMIN nedelsiant parengs Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 25 d. nutarimo Nr. 595 „Dėl Matavimo vienetų valstybinių etalonų tvirtinimo, saugojimo ir naudojimo tvarkos aprašo, Matavimo vienetų valstybinių etalonų ir Matavimo vienetų valstybinių etalonų laboratorijų sąrašų patvirtinimo ir nacionalinio metrologijos instituto paskyrimo“ pakeitimo projektą (toliau – Nutarimo projektas) ir jį pateiks Vyriausybei.

NUSPRESTA.

1. Informacija dėl lėšų poreikio etalonų perkėlimui nėra pasikeitusi, ji buvo teikta EIMIN 2021 m. lapkričio 4 d. raštu Nr. SR-4100-815 ir 2021 m. gruodžio 2 d. raštu Nr. SR-4100-890. Keičiantis ekonominei situacijai Lietuvoje šiuo metu nėra galimybės pasakyti tikslią etalonų perkėlimui reikalingą pinigų sumą.

2. Nustatyta tvarka, skyrus etalonų perkėlimui reikalingą finansavimą, EIMIN nedelsiant parengs Vyriausybės nutarimo projektą ir jį pateiks Vyriausybei.

3. SVARSTYTA. Etalonų finansavimo klausimai

Posėdžio pirmininkas pažymėjo, kad svarstant klausimą etalonų perkėlimo, ŠMSM atstovė informavo, kad institutų poreikiai, kurie reikalingi etalonų veiklai vykdyti, yra pateikti FINMIN ir Vyriausybei. ŠMSM atstovė Zita Duchovskienė papildė, kad minėti poreikiai yra pateikti, tačiau kaip ir anksčiau yra minėjusi derėtis dėl etalonų veiklos finansavimo ŠMSM neturi kompetencijos, nes tai nėra ŠMSM valdymo sritis ir nėra aišku kaip EIMIN dalyvaus šiose derybose.

FINMIN atstovė informavo, kad 2023-2025 m. papildomų lėšų poreikius iš ŠMSM gavo ir šiuo metu vyksta pasiruošimas pirmam derybų etapui, kuris vyks 2022 m. gegužės 27 d. FINMIN poziciją kaip pateikti poreikį dėl valstybės biudžeto lėšų padidinimo etalonų veiklai vykdyti yra pateikusi 2022 m. balandžio 13 d. raštu Nr. ((2.34Mr-02)-5K-2206160)-6K-2202308, todėl nieko papildomo, iki minėto derybų etapo, FINMIN pasakyti negali.

ŠMSM atstovė Zita Duchovskienė akcentavo, kad vertinant FINMIN pateiktą atsakymą, kaip ir minėjo praėjusį posėdį, yra teisės aktų neatitikimai, „pilkosios zonos“ tarp strateginio valdymo planavimo ir biudžeto planavimo procesų. Etalonų veikla patenka į šią „pilkąją zoną“, todėl ŠMSM nuomone dėl šios veiklos finansavimo, ypač derybų etapo, reikalinga FINMIN ir LRVK pozicija. FINMIN atstovė informavo, kad supranta situaciją, tačiau šiuo metu pakeisti teisės aktų negali, biudžeto planavimo procesas jau vyksta, todėl tikslinga gauti LRVK išaiškinimą dėl konkrečiai šios etalonų veiklos finansavimo situacijos derybų metu. Taip pat pasiūlė tolimesnėje perspektyvoje, atsižvelgiant į šios darbo grupės veiklos rezultatus, svarstyti biudžeto ir strateginio planavimo teisinio reglamentavimo keitimo poreikį, siekiant išspręsti šioje darbo grupėje nagrinėtą etalonų veiklos bei kitų panašių atvejų finansavimo klausimą.

LRVK atstovė Jolita Bočiarovienė informavo, kad konkrečiai atsakyti negali dėl biudžeto planavimo proceso LRVK. Šiuo metu biudžeto planavimo derybų procesas yra peržiūros stadijoje ir kaip bus vykdomas šiais metais dar nėra aišku. Pernai metais biudžeto planavimo derybų procese LRVK dalykinio vertinimo padalinio darbuotojai dalyvavo ir, atsižvelgdami į turimą informaciją, pateikdavo savo pastebėjimus. Su informacija apie etalonų veiklą ir šiai veiklai reikalingais poreikiais, įskaitant ir perkėlimą, LRVK atstovai susipažino šios darbo grupės veiklos metu ir prireikus pateiks šia informaciją biudžeto planavimo procese. Posėdžio pirmininkas paprašė, kad kai LRVK turės tikslesnę informaciją apie biudžeto planavimo procesą, pasidalintų šia informacija ir su darbo grupės atstovais.

Jolita Bočiarovienė, įvertinusi tai, kad posėdžio metu buvo minėti FTMC ir LEI skirtingi reikalingo finansavimo dydžiai, paprašė ŠMSM atstovės pasidalinti apibendrinta institutų pateikta informacija apie etalonų veiklai reikalingus poreikius 2023-2025 m. Darbo grupės pirmininkas paprašė ŠMSM šią informaciją persiųsti ir EIMIN darbo grupės atstovams.

NUSPĖSTA:

1. Institutų poreikiai reikalingi etalonų veiklai vykdyti yra pateikti FINMIN ir Vyriausybei, tačiau nėra aiškus biudžeto planavimo procesas LRVK.

2. LRVK turėdama tikslesnę informaciją apie biudžeto planavimo derybų procesą, pasidalina šia informacija su darbo grupės nariais.

3. ŠMSM persiunčia apibendrintą institutų pateiktą informaciją apie etalonų veiklai reikalingus poreikius 2023-2025 m. LRVK ir EIMIN darbo grupės nariams po šio darbo grupės posėdžio.

4. SVARSTYTA: Dėl nacionalinių matavimo vienetų etalonų kūrimo, tobulinimo ir išlaikymo sistemos Lietuvoje įvertinimo ir siūlymų jai tobulinti suformavimo (toliau – pasiūlymai)

EIMIN atstovai informavo, kad, 2022 m. gegužės 13 d. elektroninio ryšio priemonėmis prašė darbo grupės narių pagal kompetenciją pateikti pasiūlymus svarstant šį klausimą, kuriuos būtų galima aptarti posėdžio metu. EIMIN atsižvelgdama į darbo grupės posėdžių metu svarstytus klausimus ir šių posėdžių metu priimtus sprendimus, pagal kompetenciją parengė pasiūlymus lentelės forma ir juos pateikė bendroje etalonų darbo grupės erdvėje *Sharepoint*. Naujų pasiūlymų ar papildymų EIMIN pateiktiems pasiūlymams prieš posėdį iš darbo grupės narių nebuvo gauta. LEI atskira forma pateikė nuomonę ir komentarus pasiūlymams, todėl posėdžio metu papildomai paprašyta LEI minėtoje lentelėje pateikti konkrečius pasiūlymus.

Posėdžio metu darbo grupės nariai vertino kiekvieną pasiūlymą atskirai, diskutavo dėl jo aktualumo bei teikė pasiūlymus dėl jų papildymo. Posėdžio metu buvo susitarta, kad pagal kompetenciją pasiūlymus darbo grupės nariai pateikia etalonų darbo grupės erdvėje *Sharepoint*. Galutinės formuluotės ir pasiūlymai su darbo grupės nariais bus suderinti darbo tvarka (darbo grupės pasiūlymų dokumentas pridedamas).

EIMIN pasiūlymai:

1) EIMIN, siekdama įvertinti ir apskaičiuoti žmogiškųjų išteklių, finansinių išteklių poreikį šiuo metu patvirtintų etalonų išlaikymui, 2023 metais planuoja atlikti analitinę studiją „Įvertinti kuriamiems ir išlaikomiems etalonams reikalingų lėšų poreikis ir jų pagrįstumą“.

2) EIMIN siekdama nustatyti etalonų sistemos tobulinimo poreikis, apimtis ir terminus planuoja 2023 metais atlikti studiją „Esamos etalonų sistemos įvertinimo studija, pateikiant rekomendacijas dėl jos tobulinimo ir plėtros“.

Svarstant šiuos pasiūlymus LRVK atstovė informavo, kad kyla abejonių dėl EIMIN planuojamų atskirų studijų atlikimo tikslingumo, ar tikrai šiuo atveju reikalingos dvi atskiros studijos. EIMIN atstovė Gerda Krukonienė informavo, kad „Esamos etalonų sistemos įvertinimo studija, pateikiant rekomendacijas dėl jos tobulinimo ir plėtros“ planuojama per pažangos priemonę, jos atlikimo metu neplanuojama naujai atlikti jau 2015 m. atlikto esamų etalonų poreikio įvertinimo, tačiau numatoma ekspertiniu lygmeniu įvertinti naujų etalonų kūrimo poreikį ir šiuo metu veikiančių etalonų plėtrą. LRVK atstovė informavo, kad tokiu atveju šios studijos parengimui pritartų, tačiau atsižvelgiant į darbo grupės metu ekspertės, atlikusios 2015 m. etalonų poreikio pagrindimo studiją, pateiktą išvadą, kad šiuo metu netikslinga atlikti naujo etalonų poreikio vertinimo dėl praėjusio nedidelio laiko tarpo, siūlo šios studijos atlikimą numatyti vėlesniame laikotarpyje. Tai pat pažymėjo, kad EIMIN siūloma analitinė studija „Įvertinti kuriamiems ir išlaikomiems etalonams reikalingų lėšų poreikis ir jų pagrįstumą“ yra perteklinė, atsižvelgiant į tai, kad yra numatytas FTMC ir LEI auditas, siekiant įvertinti etalonų veiklos ir šiai veikai skirto valstybės biudžeto lėšų panaudojimo efektyvumą. Todėl siūlytina palaukti audito rezultatų ir pabandyti įvertinti lėšų poreikį, atsižvelgiant į 2015 m. etalonų poreikio pagrindimo studijos pateiktas rekomendacijas, struktūrizuojant proceso vadybos valdymo modelį veiklos planavimui ir įgyvendinimo priežiūrai.

LEI atstovas taip pat pritarė, kad „Esamos etalonų sistemos įvertinimo studija, pateikiant rekomendacijas dėl jos tobulinimo ir plėtros“ yra šiame etape per ankstyvas, nes dar reikia išspręsti esamą 2018 m. optimizuotų etalonų finansavimo klausimą. Taip pat pažymėjo, kad siekiant užtikrinti studijos kokybę labai svarbu pasirinkti tinkamus ekspertus studijai atlikti, jie turėtų būti susipažinę su etalonų veikla. FTMC atstovai pažymėjo, kad reikalinga įvertinti ir kaštus, kurie bus reikalingi šioms studijoms atlikti. EIMIN atstovė Gerda Krukonienė informavo, kad šios studijos poreikis buvo numatytas atsižvelgiant į darbo grupės metu ŠMSM atstovų ir kitų darbo grupės narių teiktus klausimus ir išvadas, kad be specialiųjų žinių sudėtinga įvertinti, koks yra realus poreikis kiekvieno etalono išlaikymui.

Posėdžio pirmininkas akcentavo, kad „Esamos etalonų sistemos įvertinimo studijos, pateikiant rekomendacijas dėl jos tobulinimo ir plėtros“ atlikimas yra reikalingas ir tikslingas, nes šiuo atveju atsižvelgiama ir į 2015 m. etalonų poreikio pagrindimo studijos rekomendacijas, taip pat ekspertinis vertinimas bus svarbus planuojant valstybės biudžeto lėšas ateityje. Dėl „Esamos etalonų sistemos įvertinimo studijos, pateikiant rekomendacijas dėl jos tobulinimo ir plėtros“ atlikimo datos pasiūlė pakartotinai kreiptis į 2015 m. etalonų poreikio pagrindimo studiją atlikusius ekspertus, ir atsižvelgiant į jų pasiūlymus koreguoti planuojamą studijos atlikimo datą.

3) ŠMSM, siekdama įvertinti etalonų išlaikymui naudojamų valstybės biudžeto lėšų efektyvumą ir lėšų poreikį etalonų išlaikymui, 2022 m. IV ketv. planuoja atlikti FTMC ir LEI vykdomos etalonų veiklos, jos finansavimo ir lėšų panaudojimo auditą.

Svarstant šį pasiūlymą ŠMSM atstovė Zita Duchovskienė informavo, kad atsižvelgiant į tai, kad institutai veikia ne tik Švietimo, mokslo ir sporto ministrui pavestose švietimo ir mokslo valdymo srityse, bet ir Ekonomikos ir inovacijų ministrui pavestose metrologijos srityje šio audito atlikimui reikalingas EIMIN auditorių bendradarbiavimas. EIMIN atstovė Gerda Krukonienė informavo, kad vadovaujantis, Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 2 straipsnio 2 dalies nuostatomis, EIMIN Centralizuoto vidaus audito skyrius negali atlikti vidaus audito ne jai pavaldžiose įstaigose, tačiau EIMIN bendradarbiaus atliekant FTMC ir LEI auditą.

4) EIMIN siūlo Finansų ministerijai peržiūrėti valstybės biudžeto lėšų planavimo teisinį reglamentavimą, įvertinant situaciją kai politiką formuoja viena ministerija, o ją pavesta įgyvendinti savarankiškiems asignavimų valdytojams, kurių teises ir pareigas įgyvendina kita ministerija.

FINMIN atstovė pritarė šiam pasiūlymui. Kalbant apie šį pasiūlymą taip pat buvo svarstyta ar netikslinga į pasiūlymus įtraukti pasiūlymą dėl etalonų veiklos finansavimo trumpalaikėje perspektyvoje (t. y. FINIM 2022 m. balandžio 13 d. atsakyme pateiktą poziciją dėl tęstinės veiklos priemonių finansavimo 2023-2025 m.). Nutarta šį pasiūlymą su darbo grupės nariais suderinti darbo tvarka.

5) EIMIN, atlikusi etalonų išlaikymui reikalingų poreikių ir tobulinimo bei plėtros studijas, sudaro tarpinstitucinę darbo grupę šių studijų metu gautoms rekomendacijoms įgyvendinti.

Vertinant šį pasiūlymą pastabų iš darbo grupės narių nebuvo gauta.

Posėdžio pirmininkas informavo, kad darbo grupės nariams siūloma po posėdžio dar kartą peržiūrėti ir įvertinti pasiūlymus. Pasiūlymai ir jų galutinės formuluotės su darbo grupės nariais bus derinami darbo tvarka kartu su posėdžio protokolu. Atsižvelgiant į suderintus pasiūlymus iki 2022 m. gegužės mėn. pabaigos planuojama parengti darbo grupės išvadas ir pateikti EIMIN vadovybei bei Vyriausybei tolimesnių sprendimų priėmimui.

NUSPRESTA:

Darbo grupės narių pasiūlymus ir jų galutines formuluotes suderinti darbo tvarka (darbo grupės pasiūlymų dokumentas pridedamas).

5. SVARSTYTA: Kito posėdžio data ir siūlomi svarstyti klausimai

Posėdžio pirmininkas informavo, kad, atsižvelgiant į šio posėdžio metu priimtus sprendimus ir 2022 m. vasario 15 d. Ekonomikos ir inovacijų ministro įsakyme Nr. 4-258 „Dėl Darbo grupės nacionalinių matavimo vienetų etalonų kūrimo, tobulinimo ir išlaikymo sistemos Lietuvoje įvertinimo klausimams spręsti sudarymo“ nustatytus terminus, kitas posėdis nenumatomas. Tačiau atsižvelgiant į atliktų studijų ir audito rezultatus galimi kiti darbo grupės atstovų susitikimai, sprendžiant etalonų veiklos tobulinimo klausimus.

NUSPRESTA:

1. Kitas etalonų darbo grupės posėdis nenumatomas.

2. Atsižvelgiant į atliktų studijų ir audito rezultatus, pagal poreikį organizuoti kitus darbo grupės atstovų susitikimus, sprendžiant etalonų veiklos tobulinimo klausimus.

6 SVARSTYTA: Kiti klausimai

Kitų klausimų nebuvo pateikta.

Posėdžio pirmininkas

Ričardas Valančiauskas

Posėdžio sekretorė

Gerda Krukonienė

EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJOS PASIŪLYMAI DĖL NACIONALINIŲ MATAVIMO VIENETŲ ETALONŲ KŪRIMO, TOBULINIMO IR IŠLAIKYMO SISTEMOS LIETUVOJE ĮVERTINIMO IR SIŪLYMŲ JAI TOBULINTI SUFORMAVIMO (7 VEIKSMAS)

Pasiūlymai parengti atsižvelgiant į Darbo grupės posėdžių metu svarstytus klausimus ir šių posėdžių metu priimtus sprendimus.

Prašytume darbo grupės narių pateikti pasiūlymus dėl galimų formuluočių dėl nacionalinių matavimo vienetų etalonų kūrimo, tobulinimo ir išlaikymo sistemos Lietuvoje įvertinimo ir siūlymų jai tobulinti suformavimo.

Eil. Nr.	Pirminis pasiūlymas	Atsakinga institucija	Darbo grupės nario V. Pavardė / pastabos, komentarai <u>dėl pasiūlymo</u>	Darbo grupės nario V. Pavardė / pastabos, siūlymai dėl <u>pateikto komentaro</u>	Suderinta darbo grupės pasiūlymo formuluotė
1.	Ekonomikos ir inovacijų ministerija, siekdama <u>įvertinti ir apskaičiuoti žmogiškųjų išteklių, finansinių išteklių poreikį šiuo metu patvirtintų etalonų išlaikymui, 2023 metais planuoja atlikti analitinę studiją „Įvertinti kuriamiems ir išlaikomiems etalonams reikalingų lėšų poreikius ir jų pagrįstumą“.</u>	EIMIN	J. Bočiarovienė / Abejotina šios studijos pridėtinė vertė, siūlytume toliau neįsivelti į situacijos vertinimo procesą, tačiau susikoncentruoti į galimus konkrečius žingsnius, kuriuos galima padaryti dabar: vadovaujantis 2015 m. studijos rekomendacijomis, sustruktūrizuoti planavimo, įgyvendinimo ir priežiūros mechanizmo modelį ir jį išbandyti; sulaukti audito rezultatų bei rekomendacijų ir jas įgyvendinti. Tik tuomet svarstyti tokios studijos poreikį. N. Pedišius / Tokios studijos reikalingumas buvo pažymėtas 2015 m. KTU MI studijos išvadose.	G. Krukonienė / Atsižvelgiant į tai, kad tiek įgyvendinant LRV pavedimą, tiek ir darbo grupės posėdžių metu sprendžiant klausimus dėl etalonų finansavimo, buvo keliami klausimai ir dėl etalonų išlaikymui reikalingų lėšų poreikio pagrįstumo. Todėl siūloma atlikti šią studiją. Vadovaujantis atliktos studijos rezultatais FTMC ir LEI galės lengviau pagrįsti etalonų išlaikymui reikalingų lėšų poreikį. Atsižvelgiant į 2015 metais atliktos studijos rezultatus buvo pakeistos metrologijos įstatymo ir nutarimo Nr. 595 nuostatos. Tačiau, pasikeitus teisiniam reglamentavimui, kai buvo pakeista	Ekonomikos ir inovacijų ministerija, siekdama <u>įvertinti ir apskaičiuoti žmogiškųjų išteklių, finansinių išteklių poreikį šiuo metu patvirtintų etalonų išlaikymui, 2023 metais planuoja atlikti analitinę studiją „Įvertinti kuriamiems ir išlaikomiems etalonams reikalingų lėšų poreikius ir jų pagrįstumą“.</u> Rengiant šios studijos viešojo pirkimo techninę specifikaciją, atsižvelgiama į atlikto FTMC ir LEI audito išvadas ir rekomendacijas.

Eil. Nr.	Pirminis pasiūlymas	Atsakinga institucija	Darbo grupės nario V. Pavardė / pastabos, komentarai dėl pasiūlymo	Darbo grupės nario V. Pavardė / pastabos, siūlymai dėl pateikto komentaro	Suderinta darbo grupės pasiūlymo formuluotė
			<p>Nors Darbo grupės posėdžiuose pasigirsdavo nuomonių, kad tik tiesioginiai etalonų laikytojai ir naudotojai geriausiai žino apie reikalingą personalo kiekį ir lėšų sąnaudas. Tačiau FTMC ir LEI beveik kasmet pateikiamais skaičiavimais realiai nebuvo tikima. Visiškai suprantama, kad tokius vertinimus turėtų atlikti trečioji nepriklausoma ir kompetentinga šalis. Kadangi dar planuojama (žr. 3 punktą) atlikti FTMC ir LEI vykdomos etalonų veiklos, jos finansavimo ir lėšų panaudojimo auditą, būtų prasminga studiją ir auditą vykdyti vienu metu, nes abu veiksmai skirti patikimai įvertinti personalo ir lėšų poreikio pagrįstumą.</p>	<p>finansavimo struktūra ir etalonai finansuojami tiesiogiai iš valstybės biudžeto asignavimų, galioja LR taikomi valstybės biudžeto planavimą reglamentuojantys teisės aktai, kurie apima planavimo, įgyvendinimo ir priežiūros mechanizmo modelį. Atkreiptinas dėmesys, kad planuojamas atlikti auditas ir planuojama studija, pagal savo tikslą, apimtis, priemonės ir siekiamus rezultatus yra skirtingi veiksmai, todėl negali būti vykdomi kartu. Auditas planuojamas atlikti 2022 m. IV ketv., o studija planuojama 2023 metais.</p>	
2.	<p>Ekonomikos ir inovacijų ministerija siekdama nustatyti etalonų <u>sistemos tobulinimo poreikius, apimtį ir terminus</u> planuoja 2023 metais atlikti</p>	EIMIN	<p>J. Bočiarovienė / Pritartume etalonų tobulinimo studijai, bet vėlesniame etape. Taip pat siūlytume, praplėsti studijos apimtį: atsižvelgiant į tai, kad</p>	<p>G. Krukonienė / Kauno technologijos universiteto Metrologijos instituto nuomone, atsižvelgiant į tai, kad praėjo nedidelis laiko tarpas po 2015</p>	<p>Ekonomikos ir inovacijų ministerija siekdama nustatyti etalonų <u>sistemos tobulinimo poreikius, apimtį ir terminus</u> planuoja 2025 metais atlikti studiją „Esamos etalonų</p>

Eil. Nr.	Pirminis pasiūlymas	Atsakinga institucija	Darbo grupės nario V. Pavardė / pastabos, komentarai <u>dėl pasiūlymo</u>	Darbo grupės nario V. Pavardė / pastabos, siūlymai <u>dėl pateikto komentario</u>	Suderinta darbo grupės pasiūlymo formuluotė
	studiją „Esamos etalonų sistemos įvertinimo studija, pateikiant rekomendacijas dėl jos tobulinimo ir plėtros“.		<p>atitikties vertinimas apima tokias Ekonomikos ir inovacijų ministerijos valdymo sritis, kaip akreditacija, standartizacija ir metrologija, ir siekiant nustatyti atitikties vertinimo sistemos tobulinimo poreikį, siūlytume planuojamoje atlikti studijoje t.p. numatyti „Esamos atitikties vertinimo sistemos, apimančios akreditaciją, standartizaciją ir metrologiją, įvertinimas, pateikiant rekomendacijas dėl esamos atitikties vertinimo sistemos tobulinimo“.</p> <p>N. Pedišius / Apskritai tokios studijos poreikis abejotinas, nes dabar LRV 2014 m. birželio 25 d. nutarimu Nr. 595 patvirtintame „Matavimo vienetų valstybinių etalonų tvirtinimo, saugojimo ir naudojimo tvarkos apraše“ nustatyta naujo etalono ar esamo etalono tobulinimo</p>	<p>metais atliktos studijos ir į dabartinę ekonominę situaciją bei ekonominės krizės grėsmę (yra pastebimas gamybos ir pramonės plėtros sąstingis), etalonų plėtros poreikio studiją siūlytų atlikti praėjus ekonominei krizei ir ne anksčiau kaip 2025 m. Atlikus studiją 2023 metais, galima gauti rezultatus, kad nėra etalonų plėtros poreikio. Atsižvelgiant į etalonų darbo grupės tikslą ir šios darbo grupės metu nagrinėtus klausimus, darbo grupė negali formuluoti pasiūlymo, susijusio su akreditacijos, standartizacijos ir metrologijos įvertinimu.</p>	sistemos įvertinimo studija, pateikiant rekomendacijas dėl jos tobulinimo ir plėtros“.

Eil. Nr.	Pirminis pasiūlymas	Atsakinga institucija	Darbo grupės nario V. Pavardė / pastabos, komentarai dėl pasiūlymo	Darbo grupės nario V. Pavardė / pastabos, siūlymai dėl pateikto komentaro	Suderinta darbo grupės pasiūlymo formuluotė
			tvarka. Reikalui esant, galimi šios tvarkos patikslinimai. Etalono poreikis visuomet iškyla iš realios vykdomos ir plėtojamos ūkinės ar mokslinės veiklos poreikių. Šios veiklos dalyviai visuomet gali kreiptis į Nacionalinį metrologijos institutą (NMI) ir įgaliotąją Ūkio ministeriją (EIMIN) dėl etalono poreikio Apraše nustatyta tvarka.		
3.	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, siekdama įvertinti etalonų išlaikymui naudojamų valstybės biudžeto lėšų efektyvumą ir lėšų poreikį etalonų išlaikymui, 2022 m. IV ketv. planuoja atlikti FTMC ir LEI vykdomos etalonų veiklos, jos finansavimo ir lėšų panaudojimo auditą.	ŠMSM	Z. Duchovskienė / Labai svarbus ŠMSM ir EIMIN auditorių bendradarbiavimas N. Pedišius / Jei planuojamas dabar ŠMSM LEI vykdomos etalonų veiklos, jos finansavimo ir lėšų panaudojimo auditas, siekiant įvertinti etalonų išlaikymui naudojamų valstybės biudžeto lėšų efektyvumą ir lėšų poreikį etalonų išlaikymui, reikia pastebėti, kad nuo VMT	G. Krukonienė / Planuojamas atlikti auditas ir planuojama studija, pagal savo tikslą, apimtis, priemonės ir siekiamus rezultatus yra skirtingi veiksmai, todėl kartu negali būti vykdomi. Auditas planuojamas atlikti 2022 m. IV ketv., o studija planuojama 2023 metais.	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, siekdama įvertinti etalonų išlaikymui naudojamų valstybės biudžeto lėšų efektyvumą ir lėšų poreikį etalonų išlaikymui, 2022 m. IV ketv. planuoja atlikti FTMC ir LEI vykdomos etalonų veiklos, jos finansavimo ir lėšų panaudojimo auditą. Atliekant auditą FTMC ir LEI EIMIN pagal kompetenciją bendradarbiauja su ŠMSM.

Eil. Nr.	Pirminis pasiūlymas	Atsakinga institucija	Darbo grupės nario V. Pavardė / pastabos, komentarai dėl pasiūlymo	Darbo grupės nario V. Pavardė / pastabos, siūlymai dėl pateikto komentaro	Suderinta darbo grupės pasiūlymo formuluotė
			<p>reorganizavimo patvirtinimo 2014 m. LEI kas kiekvienų metų ketvirtį pateikdavo dalykinę ir finansinę ataskaitas apie biudžetinių lėšų panaudojimą užduotims, numatytiems metiniame plane, kurį suderindavo su įgaliotąja ūkio ministerija, kuriai auditų neprireikė. Dabar LEI audituos ŠMSM, lyg LEI laboratorija vykdė „slaptą“ veiklą mokslo įstaigoje, nors etalonai buvo priskirti LEI LRV nutarimais, bet asignavimai ir priežiūra buvo ūkio ministerijos.</p> <p>Trumpai tariant, LEI sutinka su bet koku auditu, jei jis bus naudingas sprendimams priimti ir nepareikalaus daug laiko ir pastangų. Todėl LEI siūlo svarstyti audito ir studijos veiksmų suderinimo.</p>		
4.	Valstybinis mokslinių tyrimų institutas Fizinių ir technologijos mokslų centras ir Lietuvos energetikos institutas 2022 m. informaciją apie	FTMC/ LEI/ ŠMSM/ EIMIN	D. Puplinskaitė/ Siūlo papildyti pasiūlymą „Už ekonomikos ir inovacijų ministrui pavestos valdymo srities (metrologijos) siekiamus rezultatus ir	G. Krukonienė / Atsižvelgiant į tai, kad dar nėra LRVK išaiškinimo dėl valstybės biudžeto derybų procedūrų, etalonų darbo grupė negali formuluoti tokio	Valstybinis mokslinių tyrimų institutas Fizinių ir technologijos mokslų centras ir Lietuvos energetikos institutas 2022 m. informaciją apie papildomų asignavimų

Eil. Nr.	Pirminis pasiūlymas	Atsakinga institucija	Darbo grupės nario V. Pavardė / pastabos, komentarai <u>dėl pasiūlymo</u>	Darbo grupės nario V. Pavardė / pastabos, siūlymai <u>dėl pateikto komentaro</u>	Suderinta darbo grupės pasiūlymo formuluotė
	papildomų asignavimų poreikį 2023–2025 m. <u>tęstinės veiklos</u> priemonėms finansuoti (įskaitant etalonus) teikia Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, o ministerija – Vyriausybės kanceliarijai ir Finansų ministerijai ir valstybės biudžeto planavimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais.		asignavimų poreikį šiems rezultatams pasiekti derasi ir yra atsakinga Ekonomikos ir inovacijų ministerija.“	pasiūlymo nes tai nėra jos kompetencijos klausimas. Taip pat, atsižvelgiant į FTMC ir LMI nuostatus, pagal kuriuos institutų direktorius atsako už institutų veiklą ir veiklos kokybę, o institutų teises ir pareigas įgyvendina ŠMSM, EIMIN negali atsakyti už FTMC / LEI siekiamus rezultatus. Kadangi EIMIN nederina savarankiškų asignavimų valdytojų veiklos planų, t. y. nėra nustačiusi konkrečių siekiamų rezultatų ir jų reikšmių, EIMIN negali nei derėtis, nei nešti atsakomybės už tikslų, kurių nėra nustačiusi, rezultatus ir neturi teisinio pagrindo jiems nustatyti.	poreikį 2023–2025 m. <u>tęstinės veiklos</u> priemonėms finansuoti (įskaitant etalonus) teikia Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, o ministerija – Vyriausybės kanceliarijai ir Finansų ministerijai valstybės biudžeto planavimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais.
5.	Ekonomikos ir inovacijų ministerija siūlo Finansų ministerijai peržiūrėti valstybės biudžeto lėšų planavimo teisinį reglamentavimą, įvertinant situaciją kai politiką formuoja viena ministerija,	FINMIN	I. Kanovalovaitė / Siūlo dėl šio pasiūlymo įgyvendinimo spręsti ilgalaikėje perspektyvoje, atsižvelgiant į įgytą praktiką biudžeto derybų metu 2022 metais, taip pat įvertinus ŠMSM ir EIMIN planuojamų		Finansų ministerija, įvertina įgytą praktiką biudžeto derybų metu 2022 metais ir ŠMSM bei EIMIN planuojamų atlikti veiksmų (studijos, audito) rezultatus, ir esant poreikiui peržiūri valstybės biudžeto lėšų

Eil. Nr.	Pirminis pasiūlymas	Atsakinga institucija	Darbo grupės nario V. Pavardė / pastabos, komentarai dėl pasiūlymo	Darbo grupės nario V. Pavardė / pastabos, siūlymai dėl pateikto komentaro	Suderinta darbo grupės pasiūlymo formuluotė
	o ją pavesta įgyvendinti savarankiškiems asignavimų valdytojams, kurių teises ir pareigas įgyvendina kita ministerija.		atlikti veiksmų (studijos, audito) rezultatus. D. Puplinskaitė / Siūlo nustatyti pasiūlymo įgyvendinimo terminą iki naujo valstybės biudžeto projekto rengimo plano patvirtinimo.		planavimo teisinį reglamentavimą, įvertinant situaciją kai politiką formuoja viena ministerija, o ją pavesta įgyvendinti savarankiškiems asignavimų valdytojams, kurių teises ir pareigas įgyvendina kita ministerija.
6.	Ekonomikos ir inovacijų ministerija, atlikusi etalonų išlaikymui reikalingų poreikių ir tobulinimo bei plėtros studijas, sudaro tarpinstitucinę darbo grupę šių studijų metu gautoms rekomendacijoms įgyvendinti.	EIMIN	Z. Duchovskienė / Rezultatas - sudarytas planas rekomendacijoms įgyvendinti		Ekonomikos ir inovacijų ministerija, atlikusi etalonų išlaikymui reikalingų poreikių ir tobulinimo bei plėtros studijas, sudaro tarpinstitucinę darbo grupę šių studijų metu gautoms rekomendacijoms įgyvendinti. Tarpinstitucinės darbo grupės išvadų pagrindu sudaromas planas rekomendacijoms įgyvendinti
7.	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, atlikdama formaliojo vertinimo teisinio reglamentavimo peržiūrą ir tobulinimą, apsvarto galimybę etalonų kūrimo ir palaikymo veiklą įtraukti kaip vieną iš paskelbtų mokslinių tyrimų	ŠMSM	N. Pedišius / Tik ŠMSM gali pateikti siūlymus, kaip reglamentuoti etalonų veiklą mokslo įstaigoje ir ją vertinti bei finansuoti. LEI laiko, kad visus etalono išlaikymo veiksmus pripažinti MTEP veikla dabartinėje situacijoje		Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, atlikdama formaliojo vertinimo teisinio reglamentavimo peržiūrą ir tobulinimą, apsvarto galimybę etalonų kūrimo ir palaikymo veiklą įtraukti kaip vieną iš paskelbtų mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos

Eil. Nr.	Pirminis pasiūlymas	Atsakinga institucija	Darbo grupės nario V. Pavardė / pastabos, komentarai <u>dėl pasiūlymo</u>	Darbo grupės nario V. Pavardė / pastabos, siūlymai dėl <u>pateikto komentaro</u>	Suderinta darbo grupės pasiūlymo formuluotė
	rezultatų sklaidos vienetų.		<p>neįmanoma. Tačiau disertacijų metrologijos srityje ruošimas ir jų rezultatų skelbimas kaip MTEP veikla nekelia abejonių ir tokią veiklą LEI vykdė ir vykdys ateityje.</p> <p>Taigi patikimas būdas išspręsti finansavimą būtų finansavimo etalonams adekvatus padidinimas ir atskyrimas nuo finansavimo MTEP veiklai vadovaujantis specialiu LRV potvarkiu. Tai leistų įdarbinti darbuotojus pilnu etatų darbams su etalonais, kas jau ne vieną kartą buvo LEI siūlyta. Dabar ši veikla pagal LEI vidaus taisyklės nevertinama jokiais rodikliais ir laboratorija turi papildomai užsidirbti siekiant išmokėti darbuotojams patvirtintus atlyginimus.</p>		vienetų.